

На селі

Архип Тесленко

НА СЕЛІ (Сучасний малюнок)

Єсть у селі у нас "муж доблесний" один: "Корнилій" Строй Голова!.. Там як почне воткати та штокати, солдат сам, так і до неживого підлізе. І він уже, мабуть, нюхом чує, де пахне поживою, втешеться безпремінно туди. Ото ж як дукарня наша взялась "повчить домократів", він підліз до їх за "повіреного", цебто "клопотати перед начальством" і підговорювати дядьків на приговор 3, щоб запровадить "сяких-таких" туди, де козам роги правлять. Чуває тепер потилиці сердешна дукарня: "і хату, мовляв, за "труд" Строеві залізом укрили, і се й те, і... "домократи" повернулись з заслання". Ну, цього вже й сам Строй не знав, що так воно буде. Працював неборака, щоб назавжди позасилать.

А в моду пішов він тоді! Де ж пак? "Усмиритель!" Де які вибори або що — уже він напереді. Суддею був, тоді незабаром у волость уліз, сам земський допоміг йому в цім. Далі членом у Лохвицьку землеустроїтельну комісію, а далі трохи й у Думу не хопив; аж у Полтаві, спасибі людям, дали гарбуза йому.

А суддею... насудив! Не довго побув, а аж тричі земським судився і за віщо? — за хабарі! Зроду-звіку не судив би земський "такого", та полетіли й до губернатора жалоби. Мнявсь, мнявсь пан земський, та й увільнив-таки з суддів, слугу свого вірного. А в комісії й досі він. Працює! Ходить тепер по селах, підмовляє селян складати приговори про землю: щоб клапті, які в кого єсть уроздріб, позводить докупити, пообгороджувати і заводити хутори на їх. Безземельні і малоземельні проти цього, звісно. "Що ж,— кажуть,— зараз у нас і толока єсть, і водопої, а тоді поокопують багаті своє, а нам і скотини не держи тоді: ні напоїть, ні попасти нігде буде".

— Нічово, нічово, ето харашо,— вбалакує Строй,— а не дасте приговора, то усьо рамно і без вас поріжем в куски.

А повернеться до багатів: "Вот када б зделать ето,— всміхається,— када б они, цебто бідняки, поневолі на переселення б пошли".

Деякі й багаті не згоджуються на це. "Що ж,— кажуть,— зіб'ють тобі землю в один шматок, а там, не дай чого, вчистить гряд або засуха в тому місці,— усе і пропало; або вист-ройся хутором, а прийде харцизяка який, запалить тебе, що ти тоді?"

Зараз цей Строй ще й учителем у харківській второ-класній школі⁴: гімнастики школярів учить. "Смірна-о!" — вигукує.